

การศึกษาการเรียนรู้การสอนภาษาจีนในโรงเรียน เขตเทศบาลนครลำปาง

เหนือขวัญ บัวเฟื่อน

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยอุ้งน้ มณฑลพะเยา 430072 สาธารณรัฐประชาชนจีน

อีเมล: nueakwan@hotmail.com

บทคัดย่อ: “งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้การสอนภาษาจีนในโรงเรียนเขตเทศบาลนครลำปาง และเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้การสอนภาษาจีนในโรงเรียนเขตเทศบาลนครลำปาง ผู้วิจัยทำการศึกษาประชากรที่เป็นครูผู้สอนภาษาจีนกลางและนักเรียนที่เรียนภาษาจีนกลางในโรงเรียนเขตเทศบาลนครลำปางทั้งหมด 9 โรงเรียน โดยสร้างเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ทั้งครูผู้สอนและนักเรียน ผลการวิจัยสภาพการเรียนรู้การสอนพบว่าโรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาความรู้ด้านการจัดทำหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 อย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนมีความรู้ภาษาจีนดี มีเป้าหมายให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาจีนในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าภาษาจีนมีประโยชน์ทั้งปัจจุบันและในอนาคต โดยหากโรงเรียนมีเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้การสอนให้ชัดเจนจะสามารถกำหนดหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การสอน; การเรียนรู้การสอนภาษาจีน; โรงเรียนเขตเทศบาลนครลำปาง

A Study of Chinese Teaching in Lampang Municipality Schools

Nueakwan Buaphuan

College of Chinese, Wuhan University, Hubei, 430072 , P.R.china

Email: nueakwan@hotmail.com

Abstract: The objectives of this research were 1) to study the state of Chinese language teaching and 2) to explore appropriate teaching approaches for schools in Lampang Municipality areas. The population in this research included teachers who teach Mandarin Chinese and students in Mandarin Chinese program in 9 schools in Lampang Municipality areas.

The research tools consisted of questionnaires and interviews which were used for both teachers and students. Regarding the state of teachings, the results showed that the schools continuously support personnel development on curriculum construction and management; along with constantly improve the curriculum in accordance with the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551. In addition, the teachers have good knowledge of Chinese and aim that their students would be able to communicate in Mandarin Chinese in daily life. Most students agreed that Chinese is a useful language for them both in the present time and in the future. Furthermore, in order to design more effective curriculum, the schools should set a distinct goal on instructional management.

Keywords: Model of teaching, Chinese Teaching, Lampang Municipality Schools

泰国南邦市地区学校汉语教学现状的研究

潘佳丽

中国武汉大学语言学与应用语言学，湖北，430072，中国

电子邮箱: nueakwan@hotmail.com

摘要：本文研究目的是为了了解泰国南邦市地区学校汉语教学现状，从分析问题中寻找解决当地的教学问题。本文采取调查问卷和访谈方法对南邦市地区学校共 9 所中学校的教师与学生进行收集资料。根据调查结果，得出的结论是学校一贯支持提高教师的课程设置知识，这亦符合泰国基础教育委员会 2008 年所制定的核心课程要求。教师汉语能力良好，对学生的要求是能达到在日常生活中运用。受访学生中，大多数认为学习汉语对他们日后有益处，倘若学校有明确教学目标将使得课程设置效果得到提高。

关键词：教学现状；汉语教学；南邦市地区学校

一、泰国教学情况

泰国政府自 1999 年一直致力于对泰国教育进行改革，而成功的前提是必须预测教育的未来，以便使泰国教育适应于现今变迁的世界，避免不必要走的路，掌握好未来的趋势。尤其是 2015 年东盟经济一体化的到来，促使泰国各个区域来往频繁。所以泰国政府急促解决教育问题，对教育体系进行了多方面的改革，如对基础教育体系实行改革，学校学期开学时间也变为和其他东盟国家一样，将交际能力和国际贸易作为放学的中心。以上政府的改革措施也使许多学校重视语言的教学，要求其能达到运用的程度。语言交际方面，除了英语之外，对汉语教学尤为重要。虽然汉语不是东盟十国内的官方语言，但却是东盟诸国将其列为重要的贸易伙伴国，一直与中国保持密切的贸易伙伴，汉语已成为仅次于英语全世界使用最广泛的语言。根据泰国博仁大学研究中心调查结果显示，从在泰国从事商务工作不少于一年的五个国家的企业家中，（中国、日本、韩国、印度和马来西亚）共 660 人，他们对泰国经济发展的趋势，泰国工商业的实力和泰国企业家的意见。从上述五个国家的语言重要性角度来评估，得出的结论是对汉语的重要性最高，得分 9.45（满分为 10 分），其次是英语 9.43，第三是日语 8.24，第四是印尼-马来语 8.11，最后是韩语 7.33 分。¹

本人认为泰国汉语教学来历已久。以前，汉语教学仅局限于中文学校的私立学校，学习者大都为华人家庭背景，但现今汉语教学已扩展到各所中小学校。从大部分学校采访中得知，学校的汉语教学以中国和泰国教师相结

¹Isara Daily[Online newspaper],Available:http://isranews.org/thaireform-other-news/item/32282-dpu_32282.html[Accessed 21Aug.2014]

合，但也不乏有些地方教学师资短缺，教学教材尚未能培养学生考上大学的能力，学生对汉语学习缺乏目标，使得学习效果不如所愿，有些地方教学目标尚未明确，有些学校可能对学生有明确的目标，但还缺具体的实施方案。因此，本人认为各所学校应明确培养汉语教学的目标，应对汉语教学做全面的研究，以便达到更高的效果。

（一）研究目标

一、为了研究泰国南邦市地区学校的教学现状

二、为了寻找适于泰国南邦市地区学校的汉语教学方向

研究范围

南邦市政府 9 所学校，如下：

南邦幼儿园	育华中学	育才学校
啊如诺太学校	帕东伟学校	依差那理学校
南邦易三仓学校	代帕学校	密城纳丽学校

变量范围与内容

9 所学校的教学形式、教学活动、师资、核心课程、教学内容以及所存在的问题。

自变量：汉语教学

因变量 教学形式： - 教学活动 - 教材和讲义
 - 教师和学生 - 汉语教学中所存在的问题

（二）术语界定: **汉语教学设置** 达到学校课程设置标准的汉语教学程序，由课程设置委员会制定。

汉语教学形式:汉语课程实行规则方案，分别是教案、教学活动、教学媒体、讲义、人员、课程评估等。

汉语:中文或汉文，是中华人民共和国官方使用的语言，泰国教育部规定使用的中国语言。

南邦市地区学校:归属南邦基础教育第一区管辖，其范围为南邦市地区学校，分别是：南邦幼儿园、育华中学、育才学校、啊如诺太学校、依差那理学校、帕东伟学校、南邦易三仓学校、代帕学校与肯尼学校。

南邦基础教育委员会第一区:即负责所属的基础教育学校和教育管理。其分为两个区域，即南邦府小学教育和中学教育。

教师:负责在南邦市政府学校传授汉语知识的传播者，分为泰国籍和中国籍。

学生:在学校学习汉语知识的学习者，包括汉语专业的学生，和选修课的学生。

(三) 研究方法过程

第一个步骤：研究基本资料

一、研究有关南邦市地区学校资料。

二、收集有关南邦市政府开展汉语教学的学校等资料。

第二个步骤：与南邦市地区学校联系，采访一些基本信息，如学生人数、学习汉语的班级，教师等情况。

第三个步骤：设计研究工具，经过专家的审核建议后再进行修改。

第四个步骤：举办“汉语教学模式”学术研讨会，邀请汉语教学领域相关人员前来参加。其目的为共同探讨交流有关南邦市政府汉语教学所存在的问题及解决的办法，顺便收集相关学校的基本信息。

第五个步骤：收集调查问卷。向有关学校发放学术调查问卷，若学校不方便，本人会亲自去收集问卷。

第六个步骤：统计数据。问卷采用了李克特的五级量表（5-point Scale）形式，其表为 5=极好、4=很好、3=普通、2=很少、1=极少。总结学术研讨会的调查问卷，整理教师们的意见。

第七个步骤：从调查问卷中对受访学校进行分类。如学校开展汉语教学是为了实施教育部的政策，为了学生的升学率或是为了增强学生的交际能力等。

二、研究结果

调查中发现，负责学校的汉语教学，大部分为泰国女生。受访者中，拥有教师资格证的占 88.9%，本科毕业占 77.8%，有硕士学位占 22.2%，具有 5 - 10 年的汉语教学经验和具有 10 年以上的教学经验都分别为 44.4%。

教学方面，大部分教师课时量每周 16 节以上，占 55.5%，主要教学工作作为汉语基础教学，汉语听、说、读、写、交际等技能占 100%。负责汉语水平测试工作的教师占 11.1%。负责其他课程教学（童子军课、辅导课、泰语等等）占 22.2%，以及其他行政工作，如教学行政、学生活动等占 100%。

从受访的 9 所学校之教师关于学校汉语教学的情况可总结如下：汉语课程设置方面，学校一贯支持提高教师课程设置的知識，平均值为 4.00，其次是课程设置明确地培养学生的汉语能力和学校的课程设置与时俱进，平均值为 3.67，课程评估与修改以及与泰国基础教育委员会 2008 年所制定的核心课程大纲相稳合，平均值为 3.56。

师资方面：教师事先制定教学目标和备课情况，平均值为 4.33，教师期待学生能将汉语运用到日常生活中，教师使用多媒体教学，平均值为 4.11，教师经常参加汉语教学培训、汉语能力等，向学生布置汉语课外活动，平均值为 3.33，最低的平均值为曾在中国参加汉语培训的教师，只占 2.89。

从采访教师中获知，大部分学校已开 5-10 年的汉语课，作为辅修课，多为汉语基础课。因为有些学校的班级只有幼儿园到初小，所以尚未设定为高中等课程。每年级一周上 1-5 小时的课，有些学校为了培养学生的兴趣还将汉语列为学生选修的课。而有高中课程的学校共有 6 所，分别为啊如诺太学校、育华中学、南邦易三仓学校、密城纳丽学校、依差那理学校、育才学校。上述学校一周授 5 小时以上的课，其中育华中学为华校，拥有 80 年的汉语教学历史，亦是南邦府教授汉语的时间最长久的，各个年级都有汉语教学。

大部分学校注重培养学生的四个汉语基本交际能力，其中重视学生的说话能力，以及为学生培养进入东盟经济一体化做准备。而开设高中班的学校，为学生培养考上大学或争取奖学金到中国留学的深造。

大部分学校还缺乏资金、师资、多媒体。虽然学校已分配资金支持，但远远不够开展汉语教学，也尚未得到校外单位的支持。只有育华中学校和中国国务院侨务办公室合作，前者一直得到后者的各个方面的支持，如：师资和多媒体。另外，啊如诺太学校得到天主教的教师方面的支持。

本人还发现一个现象，每所学校自己制定课程设置，其中一部分参考了基础教育委员会 2008 年所制定的核心课程，有些学校应用教师的教学讲义，主要以教学阶段和学校的状况为主，但还没有达标，有些学校把清迈府的王子皇家学院课程直接运用在自己的学校。而教材方面，学校自行购买或

复印。教师有泰国籍和中国籍的。本文认为南邦府的汉语教学发展应从以下几个方面来改善：

课程设置方面

大部分学校认为应该有一个统一标注的汉语课程设置，促进各方面的汉语知识与技能要素，增加资金使汉语课程设置与国际标准相一致，使用统一的教材以及发展现代化的多媒体教学等。

知识提升方面

应该向汉语教师开展更多的汉语教学培训，以便提高他们的汉语教学技能。组织有关南邦府汉语教学学术研讨会，以便促进各校之间的汉语教学交流。给教师提高奖学金到中国深造，以提高教师自身的汉语能力。

汉语教学平台

应该成立南邦府汉语教师平台，让大家在这个平台上互相学习交流教学经验。这方面可让南邦皇家大学作为中介机构，提供咨询平台，教学培训，举办各种汉语活动以及宣传各种教学新动态。

总结学生的调查问卷，发现：大部分学生认为汉语对他们不管是现在还是未来都有益处，平均值为 4.52，其次是教师汉语知识丰富，平均值为 4.50，学生积极上汉语课，平均值为 0.41，学生认为教师讲解易懂，平均值为 4.10，平均值最低是汉语太难学一项。

建议

每位教师认为，与南邦府所开设汉语课的学校数量相比，南邦府的汉语学术交流活动的非常少，也许是没有中介机构，缺乏培养人才的资金。建议应

该大力培养教师和学生的汉语能力。南邦皇家大学应该做为中介机构，建立汉语教师沟通平台，因为南邦皇家大学拥有汉语人才，与国内外单位有各方面的合作，可让学生到各个学校实习，也可成立中泰两国学生的交流平台，这样将促使中泰两国友好关系，也曾强大家的汉语能力。

三、结语

本人将研究分为 4 个方面 如下：

（一）教师方面

从 9 所学校教师调查问卷中发现，负责汉语教学的教师多为泰国籍和持有教师资格证，但教师没有汉语教育学士学位毕业，而是汉语文学学士学位，他们都是再学一年的教育课程的，因为当时汉语教育学院还很少，南邦府并没有学院，其中一部分教师拿到中国的汉语国际教育硕士学位。有些教师是中国籍，是中国国家汉办和泰国高等教育委员会派来的中国志愿者教师，这些志愿者教师每年都会更换，使得课程没有连续性。另外，教师的教学经验也有差别，使得有些学校汉语教学质量高，但有些就存在着许多教学问题。

在教学方面，55.5%的教师每周授课 16 个小时，这表明，除了汉语课，教师还需负责其他课，如童子军课、辅导课，泰语课等。但大部分教师先已制定好教学目标和备课情况，因为这是分内工作，需要寻找合适的教学媒介，以让学生达到可以在日常生活交流的能力。

在汉语教学过程中，大部分教师拥有教学经验，依靠自身已具备的汉语知识来进行汉语教学，但大部分还没有参加过汉语教学培训或者到国外参加汉语能力培训。教师们认为，学校应该支持教师到使用汉语的环境增强汉语能力，以便回去给学生传授更好的汉语知识。

（二）课程设置和教学活动方面

虽然泰国教育部已为学校制定了汉语教学政策，但因各个学校处境的差异，有许多问题。如课程设置的不确定性，虽然学校以参考基础教育委员会 2008 年所制定的核心课程做，但因汉语与其他语言（英语、泰语）的不同，使从小学习（英语、泰语）发音、写字，和来学习汉语时明显有差别，有时难以用同样的方式来进行教学。

关于教材方面，大部分是学校向教师提供教材，有些是教育部所指定的教材，有些是得到中国的支持，只有小部分是教师自己找教材然后拿来试教，若效果好学生能学会，就会一直使用；反之，教师就会更改教材。从访谈教师得知，大部分教师没做过课堂研究，也没做过教材使用评估。这也让本人发现，教师的教学与课程设置脱节，因为教材因教师使用者而不同，这也就是教师们认为没有达到教学标准的原因。有些教师认为教材太容易，学生学习后能跟别人进行交际，但汉语水平测试不通过；或者学生能完成课后练习，考试能通过，但却不能与别人进行交际。

课堂中教学活动由教师制定，教师们认为虽然有时候教材不符合培养目标，但教师自己会去找一些材料来补充，使学生的汉语技能得以提高，但教师也没做过课堂研究或者课堂教学评估，只是从学生的试卷中来评估而已。

从课程设置的分析中，本人认为教师是制定课程设置的主要部分，教材和教学活动方面，几乎每所都面临相似的问题。只有华校没有上述问题，因为得到校外单位的支持，使教师可以在进行教学中达到所设定的目标。

（三）汉语教学目的

教师会先前制定教学目标和备课，大部分都是根据课程大纲中培养学生日常生活中的交际能力。从采访中发现，虽然评估结果达标，但并不是汉语课程设置的培养目标，有些学校期望学生能考上大学，而教材、教学媒介或课堂教学没有达标。课程目的是培养学生的交际能力，但不符合学校的目标（期望学生考上大学）。本人认为，学校应该制定明确的目标，使课程设置符合教学目标，达到真正的效果。

（四）学生方面

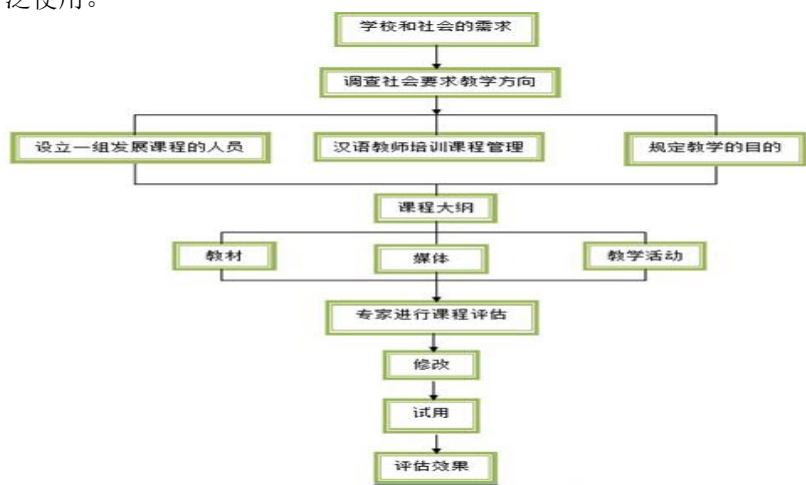
从调查结果发现，大部分学生清楚汉语对他们现在和未来都有益处，也许是因为东盟经济一体化的到来，以及中国作为世界经济大国，使得泰国政府积极推动青年学习汉语，让学生认为学习汉语将给他们的未来收益重大。从采访中也得知，大部分学生喜欢学习汉语，也许是因为教师调整了教学内容，让内容符合学生的学习程度，有各种娱乐的教学，吸引学生学习汉语的兴趣，大家选汉语课作为主修课。除此之外，大部分学生期望能用汉语考上大学。

四、对汉语教学提出建议

（一）学校应明确汉语教学的目标，从中确立教学目的、教材编写、教学媒体、教学活动，以及编写好质量的汉语教学课程。本人提出以下几个步骤：

1. 学校应该从社会的大环境发展和该领域的发展程度作为编写课程的依据。
2. 调查社会民众的需求以及研究汉语教学的发展方向。

3. 成立课程发展委员会，由汉语教师为该委员会，大家一起来编写课程，若教师没有这方面的知识，就组织培训，集思广益，以致编写出一本符合基础教育委员的核心课程或者大家统一的目标。
4. 制定符合培养目标的汉语课程大纲，其中可从教学资料，教学活动中获取资讯。
5. 将编写好的课程送给专家审核是否达到标准。
6. 经过专家审核后，修改不妥善的地方后进行试用。
7. 试用后进行评估，是否达标，然后再进行修改不妥之处，最后才进行广泛使用。

五、对研究发展的建议

1. 研究范围应该涉及整个南邦府，不应仅局限于南邦市地区学校。除了第一区的学校之外，还有其他很多区的南邦市地区学校，应该扩大研究范围，以研究更广泛的问题，将研究结果用到未来的研究。

2. 寻找有足够支持研究各个区域的研究资金的机构，为了使研究方向发展到其他更多的机构。

3. 应该做学校之间的汉语教学形式的比较研究，如将华校与泰国私立、公立以及其他学校作比较，从中找出差异，互相学习。

六、参考文献

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. แนวโน้มการศึกษาไทยในครึ่งทศวรรษหน้า. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <http://www.kriengsak.com/node/77>. วันที่ค้นข้อมูล: 2 กุมภาพันธ์ 2558
- _____. การศึกษาไทยใน 2 ทศวรรษของการพัฒนา: ม่านหมอกที่ยังเลือนราง. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkokbiznews.com/mobile/view/blog/487054>. วันที่ค้นข้อมูล: 19 พฤศจิกายน 2558
- ปีทพร สุคนธมาน. 2556. การเปิดเสรีด้านการศึกษาในระดับภูมิภาคอาเซียน. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <http://www.thai-aec.com/697>. วันที่ค้นข้อมูล: 2 กุมภาพันธ์ 2558
- สำนักข่าวอิสรา. 2557. มทบ.เปิดผลวิจัยพบนักธุรกิจชาติเอเชียให้ความสำคัญภาษาจีน ยันมีผลต่อการทำธุรกิจด้วย. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://isranews.org/thaireform-news-education/item/32282-dpu_32282.html. วันที่ค้นข้อมูล: 31 พฤศจิกายน 2558
- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <http://www.curriculum51.net>. วันที่ค้นข้อมูล: 31 ธันวาคม 2557

บทแปล

1. ที่มาและความสำคัญ

รัฐบาลไทยมีความพยายามในการปฏิรูปการศึกษาไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ซึ่งจะประสบความสำเร็จได้ ต้องวางแผนและดำเนินการในเชิงรุกร่วมด้วย นั่นหมายความว่าให้ความสำคัญกับการคาดการณ์แนวโน้มอนาคตทางการศึกษา เพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดการศึกษาไทยให้สอดคล้องสภาพการเปลี่ยนแปลง หลากหลายอุปสรรคปัญหา และใช้ประโยชน์สูงสุดจากแนวโน้มอนาคตที่จะมาถึง โดยเฉพาะการเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2558 ที่เกิดการกระตุ้นและสร้างเครือข่ายทางการศึกษาทั่วทั้งภูมิภาค ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงเร่งแก้ปัญหาทางการศึกษาของไทยที่มีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย อีกทั้งยังเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาในหลายๆ ด้าน เช่น การเปลี่ยนระบบการเรียนขั้นพื้นฐาน การเปลี่ยนช่วงเวลาการเปิดภาคเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นต้น โดยเน้นเรื่องการสื่อสารและการค้าระหว่างประเทศเป็นจุดสำคัญ ทำให้หลายสถาบันต้องเริ่มต้นการเรียนการสอนด้านภาษาและปรับปรุงให้สามารถประยุกต์ใช้ได้ โดยเฉพาะการสื่อสารที่นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ ยังให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาจีน ที่แม้ว่าจะไม่ใช่หนึ่งในสิบประเทศสมาชิกอาเซียน แต่ก็ประเทศคู่ค้าที่ประเทศสมาชิกอาเซียนให้ความสำคัญ และร่วมมือทำการค้าด้วยดีมาโดยตลอด ภาษาจีนจึงเป็นอีกภาษาที่คนทั่วโลกใช้กันมากรองลงมาจากภาษาอังกฤษ จากผลการสำรวจของศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เผยผลการวิจัยความคิดเห็นของนักธุรกิจ 5 ชาติในเอเชียที่ทำธุรกิจอยู่ในประเทศไทยไม่น้อยกว่า 1 ปี ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย และมาเลเซีย จำนวน 660 คน เกี่ยวกับแนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ และนักธุรกิจไทย ทำการสำรวจระหว่างวันที่ 8 ถึง 18 สิงหาคม 2557 ให้ประเมินถึงระดับความสำคัญของภาษาที่ใช้ในการทำธุรกิจ พบว่า ภาษาจีนได้คะแนนมากที่สุด 9.45 คะแนน

อันดับสอง ภาษาอังกฤษ 9.43 คะแนน อันดับสาม ภาษาญี่ปุ่น 8.24 คะแนน อันดับสี่ ภาษาอินโดนีเซีย-มลายู 8.11 คะแนน อันดับห้า ภาษาเกาหลี 7.33 คะแนน¹

ผู้วิจัยเห็นว่า การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย มีการดำเนินการเรียนการสอนมายาวนาน แต่ในอดีตการเรียนการสอนภาษาจีนจะถูกจัดไว้ในโรงเรียนเอกชนที่เป็นโรงเรียนจีนเท่านั้น ผู้เรียนที่เข้ามาศึกษาภาษาจีนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มาจากครอบครัวชาวจีน แต่ในปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาจีนมีการขยายตัวอย่างกว้างขวางทุกโรงเรียน จากการสัมภาษณ์โรงเรียนส่วนใหญ่พบว่า โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนโดยครูคนไทยและคนจีนร่วมกัน แต่บางแห่งครูไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน เอกสารที่ใช้ในการสอนยังไม่สามารถสร้างทักษะในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ และนักเรียนขาดเป้าหมายทางการเรียนภาษาจีน จึงทำให้ผลการเรียนยังไม่เป็นไปตามที่มุ่งหวังไว้ ซึ่งจุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนบางแห่งยังไม่ชัดเจน แม้บางแห่งมีเป้าหมายการเรียนการสอนให้นักเรียนชัดเจนแล้ว แต่ยังขาดปัจจัยรอบด้านที่เป็นรูปธรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนต่างๆ ควรชัดเจน และควรมีการศึกษาศาภาพการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศาภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนเขตเทศบาลนครลำปาง
2. เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนเขตเทศบาลนครลำปาง

¹สำนักข่าวอิศรา, มธบ.เปิดผลวิจัยพบนักธุรกิจชาติเอเชียให้ความสำคัญภาษาจีน ยันมีผลต่อการทำธุรกิจด้วย [Online], 21 สิงหาคม 2557. แหล่งที่มา http://isranews.org/thaireform-other-news/item/32282-dpu_32282.html

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ครูผู้สอนภาษาจีนกลางและนักเรียนที่เรียนภาษาจีนกลางในโรงเรียนเขตเทศบาลนครลำปาง

1. โรงเรียนอนุบาลลำปาง (เขลางค์รัตน์อนุสรณ์)
2. โรงเรียนมัธยมวิทยา
3. โรงเรียนไตรภพวิทยา
4. โรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง
5. โรงเรียนอรุโณทัย
6. โรงเรียนประชาวิทย
7. โรงเรียนเคนเน็ตแม็คเคนซี
8. โรงเรียนวิชานารี
9. โรงเรียนผดุงวิทย

ขอบเขตด้านตัวแปร/ด้านเนื้อหา

ลักษณะการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในแต่ละโรงเรียน 9 โรงเรียน โดยศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน กิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอน หลักสูตรแกนกลาง เนื้อหา รวมไปถึงเอกสารการสอนและปัญหาที่พบ

ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรต้น: การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

ตัวแปรตาม: รูปแบบการเรียนการสอนภาษาจีน เช่น

- กิจกรรมการเรียน	- ตำราและเอกสารประกอบการสอน
- ครู นักเรียน	- ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

1.2 คำจำกัดความ

การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน หมายถึง กระบวนการการเรียนการสอนภาษาจีนที่เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรของสถาบันการศึกษา จัดทำโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนหมายถึง แนวปฏิบัติการดำเนินงานหลักสูตรภาษาจีน ประกอบด้วย แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ เอกสารประกอบบุคลากร การประเมินผลและการติดตามผลการดำเนินงานหลักสูตร

ภาษาจีน หมายถึง ภาษาจีนกลางหรือภาษาจีนแมนดาริน ที่สาธารณรัฐประชาชนจีนกำหนดใช้เป็นภาษาราชการและกระทรวงศึกษาธิการไทยกำหนดให้เรียนในโรงเรียนของประเทศไทย

โรงเรียนเขตเทศบาลนครลำปาง หมายถึง โรงเรียนที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขต 1 จังหวัดลำปาง โดยอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลลำปาง (เขลางค์รัตน์อนุสรณ์) โรงเรียนมัธยมวิทยา โรงเรียนไตรภพวิทยา โรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง โรงเรียนอรุโณทัย โรงเรียนประชาวิทย์ โรงเรียนเคนเน็ตแม็คเคนซี โรงเรียนวิชานารี โรงเรียนผดุงวิทย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขต 1 หมายถึง หน่วยงานที่ดูแลสถานศึกษาและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งเขตพื้นที่การศึกษออกเป็น 2 ระดับ คือ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดลำปาง

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ทางภาษาจีนทั้งที่มีสัญชาติไทยและสัญชาติจีนในสถานศึกษานั้นๆ

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่เรียนภาษาจีนในโรงเรียนทั้งที่เรียนเป็นวิชาเพิ่มเติม วิชาเลือก วิชาบังคับ และแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีน

1.3 แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสำรวจข้อมูลพื้นฐาน

1. ศึกษาข้อมูลสถานศึกษาในโรงเรียนเขตเทศบาลนครลำปาง
2. สสำรวจข้อมูลการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในสถานศึกษาที่สอนภาษาจีนในโรงเรียนเขตเทศบาลนครลำปาง

ขั้นตอนที่ 2 ติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาที่สอนภาษาจีนในโรงเรียนเขตเทศบาลนครลำปาง โดยการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้น เช่น จำนวนนักเรียน ชั้นเรียนที่จัดการเรียนการสอนภาษาจีน ครูผู้สอน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 ออกแบบเครื่องมือวิจัย ตามที่วางแผนงาน ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 4 จัดประชุมเสวนาวิชาการเรื่องแนวทางการจัดการเรียนภาษาจีน กำหนดการจัดกิจกรรมเสวนาตามหัวข้อ โดยส่งเอกสารเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมเสวนา เพื่อชี้แจงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาและเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 5 เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ส่งแบบสอบถามสำหรับนักเรียน โดยขอความร่วมมือจากสถานศึกษา ให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม หากสถานศึกษาไม่สะดวก ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผล จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนและนักเรียน โดยใช้มาตราส่วนค่า 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน

น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

และสรุปผลแบบสัมภาษณ์ จากการจัดการประชุมเสวนา รวบรวมเอกสารและ
ข้อคิดเห็นของอาจารย์

ขั้นตอนที่ 7 จัดกลุ่มเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของแต่ละโรงเรียน
จากการสอบถามรูปแบบการเรียน นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน เช่น การจัดการเรียน
การสอนภาษาจีนเพื่อสนองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อการสอบเข้าศึกษาต่อใน
มหาวิทยาลัย หรือเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการสื่อสาร ฯลฯ

2. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่ดูแลรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนใน
โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สัญชาติไทย ผู้ที่มีใบประกอบวิชาชีพครู คิดเป็นร้อยละ 88.9
ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 77.8 ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท คิด
เป็นร้อยละ 22.2 ผู้ที่มีประสบการณ์การสอน 5-10 ปี ขึ้นไปและมีประสบการณ์การสอน
มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.4 เท่ากัน

ในส่วนของการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนมากกว่า 16 ชั่วโมง
คิดเป็นร้อยละ 55.5 งานสอนที่รับผิดชอบหลักคือสอนวิชาภาษาจีนพื้นฐานทั่วไป ทักษะ การ
ฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อการสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 100 มีครูผู้สอนที่รับผิดชอบวิชาภาษาจีน
เพื่อการสอบวัดระดับ คิดเป็นร้อยละ 11.1 ครูผู้สอนวิชาอื่น ๆ (ลูกเสือ เนชมานว ภาษาไทย
 ฯลฯ) คิดเป็นร้อยละ 22.2 และภาระงานอื่นที่ได้มอบหมาย แบ่งเป็นกลุ่มภาระงาน งาน
บริหารวิชาการ งานกิจกรรมนักเรียน งานพัฒนานตนเอง คิดเป็นร้อยละ 100

จากผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนในโรงเรียนทั้ง 9 แห่ง เกี่ยวกับข้อมูลการ
จัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนพบว่า

ด้านหลักสูตรรายวิชาภาษาจีน โรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาความรู้ด้านการจัดทำหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง จัดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.00 รองลงมาคือหลักสูตรมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนภาษาจีนอย่างชัดเจนและสถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบันจัดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.67 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรอยู่เสมอและหลักสูตรเป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 จัดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.56

ด้านครูผู้สอน มีการกำหนดจุดประสงค์และเตรียมเนื้อหาการสอนล่วงหน้า จัดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.33 ครูผู้สอนมีเป้าหมายให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาจีนในชีวิตประจำวันได้ และใช้สื่อการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนจัดอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.11 เท่ากัน ส่วนความคิดเห็นของครูผู้สอนที่เข้าร่วมอบรมการสอนภาษาจีน ทักษะภาษาจีน ฯลฯ อยู่เสมอ และมอบหมายงานเกี่ยวกับทักษะภาษาจีนนอกห้องเรียนให้นักเรียนปฏิบัติ จัดอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.33 เท่ากัน ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูผู้สอนเคยอบรมทักษะภาษาจีน ณ ประเทศจีน จัดอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.89

ผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน เห็นว่า โรงเรียนส่วนใหญ่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนมาแล้ว 5-10 ปี เปิดสอนเป็นรายวิชาเพิ่มเติม วิชาพื้นฐานภาษาจีน เนื่องจากบางโรงเรียนมีเพียงระดับอนุบาลและประถมศึกษา จึงยังไม่ได้กำหนดให้เป็นแผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยในหนึ่งสัปดาห์จะเรียนภาษาจีน 1-5 ชั่วโมง แล้วแต่ระดับชั้น อีกทั้งยังเปิดเป็นชุมนุมภาษาจีน เพื่อเสริมทักษะทางภาษาจีนแก่นักเรียนที่สนใจ และยังจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน สำหรับโรงเรียนที่เปิดเป็นแผนการเรียนศิลป์อังกฤษ จีน หรือกำหนดให้เป็นวิชาบังคับมีอยู่ 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนวิชานารี โรงเรียนอรุโณทัย โรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง โรงเรียนเคนเน็ตแม็คเคนซี โรงเรียนมัธยมวิทยา และโรงเรียนประชาวิทย ในหนึ่งสัปดาห์จะเรียนภาษาจีน มากกว่า 5 ชั่วโมงขึ้นไป ในจำนวนนี้มีโรงเรียนประชาวิทย เป็น

โรงเรียนจีนที่มีประวัติการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนยาวนานที่สุดถึง 80 ปี และจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในทุกระดับชั้น

โรงเรียนส่วนใหญ่มีเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาจีนในการสื่อสารในระดับพื้นฐานได้ทั้ง 4 ทักษะ เน้นให้นักเรียนพูดได้มากกว่า 3 ภาษา และเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีจุดมุ่งหมายในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ส่วนโรงเรียนที่มีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเป้าหมายพัฒนาให้นักเรียนสามารถนำภาษาจีนไปใช้เพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยหรือสอบชิงทุนเพื่อศึกษาต่อในสาธารณรัฐประชาชนจีน

โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดแคลนงบประมาณ บุคลากร สื่อการเรียนการสอน แม้ว่าโรงเรียนจะมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนแล้ว แต่ยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน และยังไม่เคยได้รับการสนับสนุนหรือจัดกิจกรรมส่งเสริมจากหน่วยงานภายนอกด้วย นอกจากโรงเรียนประจำวิทยุ ที่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนร่วมกับสำนักงานกิจการชาวจีนโพ้นทะเล (中国国务院侨务办公室) และได้รับการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนทั้งด้านบุคลากร สื่อการสอน จากสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างต่อเนื่อง และโรงเรียนอรุโณทัยที่ได้รับการสนับสนุนจากสังฆมณฑลคาทอลิก

หลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันทุกๆ โรงเรียนกำหนดหลักสูตรเอง โดยส่วนหนึ่งอ้างอิงจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 บ้าง ประยุกต์จากเอกสารที่ใช้ประกอบการสอนบ้าง โดยดูจากช่วงชั้นของการสอน และบริบทของโรงเรียนเป็นหลัก แต่ยังไม่มีความมาตรฐานมากพอ บางโรงเรียนนำหลักสูตรโรงเรียนปรีณอแยลวิทยาลัย จ.เชียงใหม่มาประยุกต์ใช้ด้วย ส่วนเอกสารการสอน สื่อการสอน หนังสือต่างๆ ดำเนินการจัดหาเอกสารการสอน สื่อการสอนเอง มีผู้สอนทั้งชาวจีนและชาวไทยอีกทั้งยังมีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนภาษาจีนในจังหวัดลำปาง ควรมีการพัฒนาเพิ่มเติมดังนี้

ด้านหลักสูตร

โรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการพัฒนาหลักสูตรภาษาจีนที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน การสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียน ให้มากขึ้น เพิ่มงบประมาณในการพัฒนาหลักสูตรภาษาจีนให้เป็นมาตรฐานสากล ที่ใช้กันโดยทั่วไป มีการกำหนดหนังสือ สื่อการเรียนการสอน พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยเหมาะสม

ด้านพัฒนาความรู้

ควรมีการจัดการอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาจีนให้กับครูผู้สอน เพื่อพัฒนาเทคนิคการเรียนการสอนด้านภาษาจีน มีการจัดประชุมเสวนา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนจังหวัดลำปางอย่างต่อเนื่อง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียนอื่น ๆ ควรมีการจัดทุนให้ครูผู้สอน ได้ไปอบรมการเรียนการสอนภาษาจีน ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อเป็นการสนับสนุนให้พัฒนาความรู้ทางภาษาจีนมากขึ้น

ด้านเครือข่ายภาษาจีน

ควรมีเครือข่ายครูผู้สอนภาษาจีนในจังหวัดลำปาง เพื่อให้มีความเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนความรู้การเรียนการสอน ประสบการณ์ สร้างความเป็นหนึ่งเดียวกัน อาจให้มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เป็นศูนย์กลางในการประสานงาน ให้คำปรึกษา แนะนำ อบรม ดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ทางภาษาจีน ประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ

สรุปผลวิจัยจากการสอบถามนักเรียนพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าภาษาจีนมีประโยชน์ทั้งปัจจุบันและในอนาคต จัดอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.52 รองลงมาเห็นว่าครูมีความรู้ภาษาจีนดีมาก จัดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.50 นักเรียนเข้าเรียนวิชาภาษาจีนอย่างสม่ำเสมอ จัดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.41 และนักเรียนเห็นว่าครูสอนเข้าใจง่าย จัดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10 ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ เห็นว่าภาษาจีนยากต่อการเรียนรู้จัดอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ครูผู้สอนทุกโรงเรียนเห็นว่า การจัดงานส่งเสริมวิชาการด้านภาษาจีนในจังหวัดลำปางมีน้อยมาก เมื่อเทียบกับจำนวนที่เปิดสอนภาษาจีนในจังหวัดลำปาง อาจเนื่องมาจากไม่มีหน่วยงานกลางในการประสานงาน และขาดแคลนงบประมาณการพัฒนาบุคลากรในจังหวัดลำปาง ซึ่งควรมีการส่งเสริมศักยภาพทั้งผู้เรียนและผู้สอนให้มากขึ้น มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางควรเป็นหน่วยงานกลางในการสร้างเครือข่ายครูภาษาจีน เนื่องจากมหาวิทยาลัยฯ มีบุคลากรที่มีความรู้ มีผู้เชี่ยวชาญทางภาษาจีน และมีความร่วมมือกับหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอนต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก อาจเป็นการส่งเสริมนักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์ในหน่วยงานต่างๆ รวมไปถึงสถานศึกษา หรือเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนนักศึกษาทั้งไทยและจีน เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ และร่วมกันพัฒนาความสามารถด้านภาษาจีนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

3. อภิปรายผล

ผู้วิจัย แบ่งประเด็นการวิจัยออกเป็น 4 ด้าน คือ

3.1 ด้านครูผู้สอน

จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับครูผู้สอนทั้ง 9 โรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ดูแลรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีสัญชาติไทยและมีใบประกอบวิชาชีพครู แต่ครูผู้สอนไม่ได้จบครุศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาจีน แต่จบการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตภาษาจีน และศึกษาต่อใบประกาศนียบัตรวิชาชีพครูเพิ่มเติม ซึ่งในสมัยนั้นยังไม่มีหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ภาษาจีนมากนัก และในจังหวัดลำปางยังไม่มีสถาบันใดเปิดสอน ครูผู้สอนส่วนหนึ่งจบการศึกษาระดับปริญญาโทจากสาขาการสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างประเทศ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน ครูผู้สอนบางท่านเป็นชาวจีน

เป็นครูอาสาสมัครจากสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (Hanban) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่จัดส่งครูอาสาสมัครชาวจีนมาสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งครูผู้สอนเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงทุกปี จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ครูผู้สอนเห็นว่าทำให้หลักสูตรขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในด้านประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ทำให้เห็นว่ามีครูที่มีประสิทธิภาพมากและน้อยในปริมาณที่ไม่ต่างกัน จึงอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บางแห่งจัดการเรียนการสอนภาษาจีนได้ดี แต่บางแห่งยังมีปัญหาในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

ในส่วนของการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนมากกว่า 16 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 55.5 แสดงให้เห็นว่า นอกจากงานสอนแล้ว ครูยังต้องรับภาระงานที่เพิ่มขึ้น เช่น วิชาลูกเสือ แนะแนว ภาษาไทย เป็นต้น แต่ครูส่วนใหญ่มีการกำหนดจุดประสงค์และเตรียมเนื้อหาการสอนล่วงหน้าอยู่แล้ว เพราะเป็นหน้าที่ที่ต้องเตรียมก่อนเข้าเรียนเสมอ ทั้งยังมีการศึกษา เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม และเพิ่มประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนสามารถสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวันได้

ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนมาบ้างแล้ว จึงอาศัยองค์ความรู้ที่นำมาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน รวมไปถึงการจัดกิจกรรมเสริมทักษะที่นำมาประยุกต์ใช้กับนักเรียน แต่ส่วนใหญ่ยังไม่เคยเข้าร่วมการอบรม พัฒนาทักษะทางการสอนภาษาจีน หรือพัฒนาทักษะทางภาษาจีนในต่างประเทศ ซึ่งครูผู้สอนเห็นว่า โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้พัฒนาทักษะในสภาพแวดล้อมจริง ๆ เพื่อสามารถนำมาถ่ายทอดให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน

แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการของไทยได้กำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนกลางของโรงเรียนในประเทศไทย แต่เนื่องจากความแตกต่างทางบริบทของแต่ละโรงเรียน ทำให้มีปัญหาในหลายๆ ด้าน ดังนี้ การกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนยังไม่มี
ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 พุทธศักราช 2560

ความแน่นอน แม้ว่าโรงเรียนจะใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มาประกอบการจัดทำหลักสูตร แต่เป็นการประยุกต์มาจากกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ อาทิ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย เป็นต้น แต่เนื่องจากบางส่วนมีความแตกต่างกันทางด้านภาษา อีกทั้งนักเรียนได้เรียนรู้มาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ลักษณะการออกเสียง การประสมคำ การเขียน และการเรียนรู้ภาษาไทยหรืออังกฤษ มีความแตกต่างจากภาษาจีน บางครั้งจึงเป็นเรื่องยากที่จะใช้วิธีการสอนในแบบเดียวกัน

เอกสารประกอบการเรียนการสอนส่วนใหญ่ โรงเรียนจะเป็นผู้กำหนดมาให้ครูผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน และให้ครูผู้สอนเลือกใช้ในกลุ่มเอกสารที่กำหนดให้ บ้างก็เป็นเอกสารที่มาจากกระทรวงศึกษาธิการกำหนด บ้างก็มาจากการสนับสนุนของประเทศจีน มีส่วนน้อยที่ครูผู้สอนไปค้นคว้าและนำมาทดลองสอน เมื่อใช้สอนและพบว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะใช้สอนอย่างต่อเนื่อง แต่หากว่านักเรียนเรียนแล้วไม่เกิดผลหรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนก็จะปรับเปลี่ยนเอกสารประกอบการสอนจากการสอบถามครูผู้สอนส่วนใหญ่ ไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวผลสัมฤทธิ์ของเอกสารประกอบการสอนที่ใช้เลย จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ผู้วิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาในเรื่องการกำหนดหลักสูตร เพราะเอกสารการสอนมีการเปลี่ยนแปลงตามครูผู้สอน ทำให้ครูผู้สอนเห็นว่า ไม่มีมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนนั่นเอง ครูบางคนเห็นว่าหนังสือที่ใช้ง่ายมากหรือง่ายเกินไป เมื่อนักเรียนเรียนไปแล้วสามารถสื่อสารได้ แต่กลับไม่สามารถทำข้อสอบวัดความรู้ภาษาจีนได้เลย หรือเมื่อนักเรียนทำแบบฝึกหัดแล้วสามารถทำได้ สามารถทำข้อสอบได้ แต่กลับไม่สามารถสื่อสารภาษาจีนทางวาจาได้ เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนกำหนด ในความเห็นของครูผู้สอนเห็นว่าจะมีความเหมาะสมกับผู้เรียน แม้ว่าบางครั้งเอกสารการสอนจะไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แต่

ครูผู้สอนได้ไปค้นคว้าหาเอกสาร สื่อ มาประกอบการสอนเพื่อให้มีความทันสมัยและสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาจีนของนักเรียนได้ แต่ครูผู้สอนก็ไม่เคยได้ทำวิจัยหรือประเมินผลการใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนเลย เพียงแต่วัดผลจากการทำข้อสอบเท่านั้น

จากผลการวิเคราะห์ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ผู้วิจัยพบว่าครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในการกำหนดหลักสูตร เอกสารและกิจกรรมการเรียนการสอน แทบทุกโรงเรียนจะพบปัญหาคล้ายกัน ยกเว้นโรงเรียนจีนที่มีการกำหนดเป้าหมาย กิจกรรมการเรียนการสอน โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกหรือหน่วยงานเอกชน ซึ่งทำให้ครูผู้สอนสามารถปฏิบัติและดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายนั้น ๆ ได้

3.3 ด้านเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

ครูผู้สอนจะมีการกำหนดจุดประสงค์และเตรียมเนื้อหาการสอนล่วงหน้าอยู่แล้ว แต่โดยส่วนใหญ่จะเป็นการกำหนดตามคำอธิบายวิชาที่เน้นให้นักเรียนสามารถสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนพบว่า แม้ผลสัมฤทธิ์จะเป็นไปตามที่กำหนด แต่ก็ไม่ใช่เป้าหมายของการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างแท้จริง เนื่องจากบางโรงเรียนมีความคาดหวังว่านักเรียนจะสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ แต่เอกสารประกอบการเรียนการสอน สื่อ หรือกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ตอบสนองเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพราะหลักสูตรอาจกำหนดให้สามารถสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งไม่ตรงกับเป้าประสงค์ นั่นจึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนควรมีเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างชัดเจน เพื่อกำหนดหลักสูตรให้เป็นไปตามเป้าหมาย และเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างสูงสุด

3.4 ด้านนักเรียน

ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าภาษาจีนมีประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต อาจเนื่องมาจากการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการก้าวเข้าเป็นผู้นำทางด้านเศรษฐกิจของจีนในสายตาประชาคมโลก ทำให้รัฐบาลของประเทศไทยส่งเสริมให้

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 พุทธศักราช 2560

เยาวชนคนไทย เรียนรู้ภาษาจีน จึงเป็นผลให้นักเรียนเห็นว่า ภาษาจีนมีประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต มากที่สุด ทั้งยังสังเกตเห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ชอบเรียนภาษาจีน อาจเป็นเพราะครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนุกสนาน และมีความน่าสนใจที่จะเรียนภาษาจีน จึงเลือกเรียนแผนการเรียนภาษาจีนเป็นวิชาบังคับ ทั้งนี้ นักเรียนส่วนใหญ่ยังคาดหวังว่าจะใช้ภาษาจีนเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยด้วย

4. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน

โรงเรียนควรกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างชัดเจน โดยกำหนดให้เป็นเป้าประสงค์หลัก เพื่อให้สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ เอกสาร ตำรา สื่อ กิจกรรมการเรียนการสอน และสร้างหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพได้ โดยผู้วิจัยออกแบบขั้นตอนดังนี้

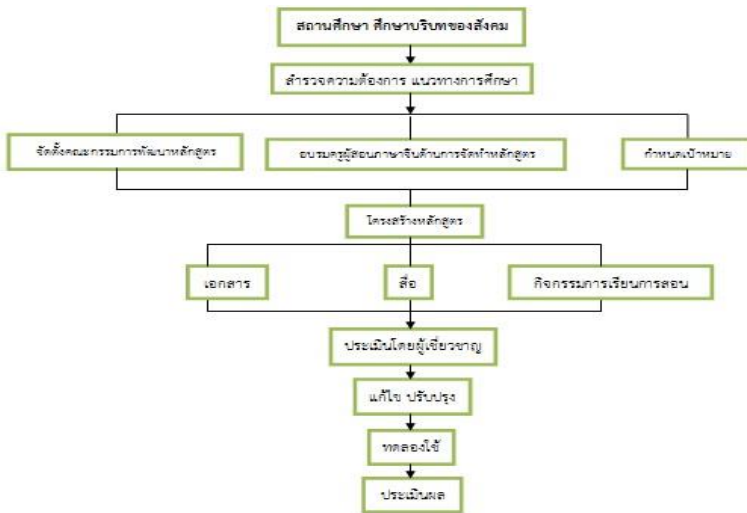
- สถานศึกษาหรือโรงเรียน ควรศึกษาบริบทของสังคม การศึกษา และความน่าสนใจของศาสตร์นั้นๆ เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของการจัดทำหลักสูตร

- สำรวจความคิดเห็น ความต้องการของชุมชน สังคม และแนวทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน

- จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรโดยให้มีครูผู้สอนภาษาจีนเป็นกรรมการในการพัฒนาหลักสูตรร่วมด้วย หากครูผู้สอนไม่มีความรู้ด้านการจัดทำหลักสูตร ควรจัดให้ครูผู้สอนเข้าร่วมการอบรมการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางหรือเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

- จัดทำโครงสร้างหลักสูตรภาษาจีนตามหลักเกณฑ์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยอาจศึกษาจากเอกสารการสอน สื่อการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน

- ส่งหลักสูตรให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน ว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือเกณฑ์ต่าง ๆ หรือไม่
- หลังจากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ หากมีข้อแก้ไขก็นำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อเตรียมนำหลักสูตรไปทดลองใช้
- เมื่อนำไปทดลองใช้ ต้องมีการประเมินผลตามเกณฑ์ ว่าเป็นไปตามเกณฑ์หรือไม่ แล้วจึงนำหลักสูตรที่แก้ไขแล้วไปใช้จริง

5. ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานวิจัย

5.1 ควรขยายพื้นที่การศึกษาวิจัยให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด ไม่เพียงเฉพาะเขตเทศบาลนครลำปางเท่านั้น นอกจากโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 แล้ว ยังมีโรงเรียนอีกมากมายในเขตเทศบาลนครลำปางที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีน จึงควรขยายขอบเขตพื้นที่วิจัยให้ครอบคลุมมากขึ้น เพื่อเรียนรู้ปัญหาและนำความรู้มาปรับใช้เพื่อพัฒนาได้ในอนาคต

5.2 ควรแสวงหาหน่วยงานที่มีงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินงานวิจัยให้ครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ เพื่อการพัฒนางานวิจัยให้เป็นไปตามเป้าหมายและจะได้นำงานวิจัยไปพัฒนาหน่วยงานอื่นๆ เพิ่มขึ้น

5.3 ควรมีการศึกษาวิจัยในรูปแบบการเปรียบเทียบกระบวนการจัดการเรียนภาษาจีนระหว่างโรงเรียนจีน โรงเรียนเอกชน รัฐบาล สถานศึกษาอื่น ๆ เป็นต้น เพื่อหาความแตกต่าง ข้อดี ข้อเสีย และเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน